

Сумська міська централізована бібліотечна система
Сумська міська центральна бібліотека ім. Т. Шевченка
Відділ довідково-інформаційної роботи

Герої України

**Зустріли ворога першими
24 лютого 2022 р.**

Інформаційний дайджест

Суми, 2023

Зустріли ворога першими. 24 лютого 2022 р.
: інформаційний дайджест / Сумська міська
центральна бібліотека ім. Т. Г. Шевченка;
відділ довідково-інформаційної роботи ;
уклад. Л. Клімачова, Н. Курносова. – Суми,
2023. – 24 с. – (Серія «Герої України»).

На вшанування героїчної звитяги українців у боротьбі за свою свободу та європейський вибір у переддень першої річниці повномасштабного вторгнення Росії в Україну започатковуємо серію інформаційних матеріалів «Герої України».

Інформаційний дайджест присвячено тим, хто 24-26 лютого 2022 р. першим зустрів ворога на українській землі і героїчними подвигами, часто ціною життя, стримував нападників, захищаючи нас і нашу Батьківщину.

Для широкого кола читачів.

Відповідальна за випуск:	директор СМЦБС Ю. Заговора
Редактор:	заст. директора О. Безверха
Матеріал підготували:	Л. Клімачова, Н. Курносова

Наша адреса:

40030, м. Суми,
вул. Нижньовоскресенська (Кооперативна), 6
Центральна міська бібліотека ім. Т. Г. Шевченка
тел. 22-63-32

E-mail: lib@library.sumy.ua
<https://libsumy.com/>

Працюємо: з 9.00 до 17.00
Вихідний: п'ятниця

«Цей рік почався 24 лютого. Без передмов і прелюдій. Різко. Рано. О 4-й годині...

24 лютого ми прокинулись. Інші ми. Інший народ. Інші українці. Перші ракети остаточно зруйнували лабіринт ілюзій. Ми побачили, хто є хто. На що здатні друзі, вороги, а головне – на що здатні ми самі.

24 лютого мільйони з нас зробили вибір. Не білий прапор, а синьо-жовтий стяг. Не втеча, а зустріч. Зустріч ворога. Опір і боротьба.

Вибухи 24 лютого нас оглушили. Відтоді ми не все чуємо. І не всіх слухаємо. Нам казали: у вас немає інших варіантів, аніж здатися. Ми кажемо: у нас немає інших варіантів, аніж перемогти.

24 лютого ми почали творити нашу перемогу. З багатьох цеглинок – сотень інших перемог.

Ми перемогли паніку. Не розбіглись, а зібралися. Ми перемогли сумніви, зневіру, страх. Ми повірили в себе й у свої сили. Збройні Сили України. Розвідку. Нацгвардію. СБУ. ССО. Прикордонників. Тероборону. ППО. Поліцію. ДСНС. Усі наші сили оборони й безпеки. Я пишаюся вами всіма, наші воїни!..

Ми нічого не втратили. У нас забрали. Україна не втратила синів і доньок – їх забрали вбивці. Українці не втратили домівок – їх знищили терористи. Ми не втратили своїх земель – на них зайшли загарбники. Світ не втратив мир – Росія його зруйнувала.»

Новорічне привітання Президента України Володимира Зеленського [Електронний ресурс] // Президент України. Офіційне інтернет-представництво : сайт. – 2022. – 31 груд. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/news/novorichne-privitannya-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelens-80197> (дата звернення 20.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Віталій Скакун

Віталій Скакун загинув 24 лютого, коли зголосився підірвати Генічеський автомобільний міст, щоб зупинити просування ворожої танкової колони. Віталій Скакун замінував його, але вчасно відійти звідти не встиг. За словами побратимів, Віталій вийшов на зв'язок та повідомив про те, що підриває міст. Після цього пролунав вибух.

Його героїчний вчинок значно уповільнив просування ворога, що дало змогу підрозділу передислокуватись та організувати оборону...

25-річний Віталій Скакун був сапером 95 окремої бригади морської піхоти. Він народився у Бережанах на Тернопільщині та навчався у львівському Вищому професійному училищі № 20.

У Віталія Скакуна залишились батьки...

26 лютого 2022 року Президент Володимир Зеленський присвоїв Віталію Скакуну звання Героя України посмертно.

Герої сучасності. Віталій Скакун підірвав міст разом із собою [Електронний ресурс] // Вінницька обласна військова адміністрація : сайт. – 2022. – 25 лют. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://www.vin.gov.ua/news/ostanni-novyny/43949-heroi-suchasnosti-vitalii-skakun> (дата звернення 15.02.2023). – Назва з екрана.

Лазуркевич С. Віталій Скакун, який зупинив росіян ціною життя, став Героєм України [Електронний ресурс] : 25-річний морський піхотинець родом з Бережан / Софія Лазуркевич // Zaxid.net : сайт. – 2022. – 26 лют. – Текст. і граф. дані. – Режим

доступу: <https://zaxid.net/news/> (дата звернення 15.02.2023).

– Назва з екрана.

Віталій Володимирович Скакун [Електронний ресурс] // Сайт пам'яті. – 2022. – 25 лют. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу:

<https://heroipto.lviv.ua/%D0%92%D1%96%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B9-%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87-%D0%A1%D0%BA%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BD/>

(дата звернення 15.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Едуард Вагоровський

24 лютого 2022 року загинув, виводячи українську військову авіацію з-під ракетного удару. Дав можливість іншим піднятися в повітря...

Життя підполковника бригади тактичної авіації Повітряних Сил обірвалось 24 лютого, у перший день широкомасштабного вторгнення Росії. 56-річний офіцер загинув в Озерному, виводячи українську військову авіацію з-під ракетного удару. Він, пожертвувавши собою, дав можливість іншим піднятися в повітря.

...Льотчика поховали в рідному Озерному. Окрім дружини, у нього залишилися 33-річна донька та дві онуки, яким 3 і 8 років.

Президент Володимир Зеленський підписав указ про присвоєння звання Героя України Підполковнику Едуарду Миколайовичу Вагоровському (посмертно) 28 лютого.

Олехнович А. Герой України Едуард Вагоровський загинув, виводячи військову авіацію від ракетного удару [Електронний ресурс] / Анастасія Олехнович // Інформаційне агентство

Герої України

АрміяInform : сайт. – 2022. – 26 квіт. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://armyinform.com.ua/2022/04/26/geroi-ukrayiny-eduard-vagorovskyj-zagynuv-vyvodyachy-vijskovu-aviacziyu-z-pid-raketnogo-udaru/> (дата звернення 16.02.2023). – Назва з екрана.

Карбунар Н. Едуард Вагоровський врятував літаки від ворожих ракет [Електронний ресурс] : країна героїв / Надія Карбунар // Інформаційне агентство «Главком» : сайт. – 2022. – 9 серп. – Текст., граф. і відео дані. – Режим доступу: <https://glavcom.ua/country/society/eduard-vahorovskij-viviv-ukrajinsku-aviatsiju-z-pid-raketnoho-udaru-foto-video-866604.html> (дата звернення 16.02.2023). – Назва з екрана.

Наші герої. Едуард Вагоровський врятував літаки від ворожих ракет [Електронний ресурс] // Новини. Полтава : сайт. – 2022. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://news.poltava.ua/post2914897> (дата звернення 16.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Дмитро Коломієць

Майор Дмитро Коломієць — льотчик-винищувач. Він одним із перших зустрів ворога. З самого ранку 24 лютого, коли більшість українців ще спокійно спали та не підозрювали, що розпочалась широкомасштабна війна, офіцер вступив у повітряний бій на Хмельниччині. Дмитро героїчно відвернув на себе вогонь ворожої авіації. Це дозволило врятувати побратимів. Був збитий літаком окупантів. Він свідомо пішов на смерть...

Рідні розповідають, що вибір професії для Дмитра був очевидним. Майже всі в родині служили. Батько — військовий льотчик, тож дитинство промайнуло на

аеродромах та гарнізонах. Та й бабуся служила у зенітних військах, отримала безліч нагород, була сміливою та рішучою.

— Схоже, сміливість таки передається у спадок, — каже Тетяна Івчук, сестра дружини загиблого. — Саме бабуся виховувала онука до шкільного віку, а про її героїзм ходили легенди... Дмитро завжди любив небо та авіацію й переконував, що це взаємно... Йому було лише 48 років. Це так мало. Але для Дмитра цього виявилось достатньо, щоб, не замислюючись, віддати себе задля порятунку інших.

Олехнович А. Льотчик-винищувач Дмитро Коломієць загинув у повітряному бою, прикриваючи побратимів [Електронний ресурс] / Анастасія Олехнович // Інформаційне агентство АрміяInform : сайт. – 2022. – 29 берез. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://armyinform.com.ua/2022/03/29/lotchyk-vynyshhuvach-dmytro-kolomiyecz-zagynuv-u-povitryanomu-boyu-prykryvayuchy-pobratymiv/> (дата звернення 16.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Геннадій Матуляк
«Мешканці й розповіли, що саме відбувалось у небі Вишгородського району, де загинув чоловік. Все трапилось близько сьомої ранку. Повітряний бій, російський винищувач влучає у літак Геннадія, він був ведучим.

Чоловік почав виводити літак, аби захистити село, адже під ним розташувався великий розважальний комплекс. Уже навіть встиг потягнути катапульту, аж тут... друге влучання, яке не залишило шансів. Літак і пілот

спалахнули. Місцеві жителі на власні очі бачили, як літак летить просто на них і як пілот рятує сотні життів. Машина впала за кілька кілометрів від населеного пункту, у лісосмузі. Вже за 15 хвилин люди підбігли на місце катастрофи. Скажу відверто, для мене було дуже важливо почути правду, дізнатись, що це не легенда, що мій Герой і справді врятував стільки життів...», – розповіла Ольга Матуляк виданню АрміяInform.

...У рідному Миколаєві офіцера перепоховали у квітні – після того, як Київщину звільнили від окупантів і з'явилася змога ексгумувати тіло. Загиблому льотчику було 44 роки.

Загалом підполковник Матуляк служив 28 років, літав понад 20...

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі указом Президента України № 78/2022 від 28 лютого 2022 року підполковнику Матуляку Геннадію Васильовичу посмертно присвоєно звання Героя України. Нагороду із рук Володимира Зеленського отримали дружина Ольга та донечка Софійка.

Карбунар Н. Геннадій Матуляк. Історія льотчика, який ціною життя врятував людей під Гостомелем [Електронний ресурс] / Надія Карбунар // Главком : сайт. – 2022. – 29 серп. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://glavcom.ua/country/society/lotchik-hennadij-matuljak-pozhertvuvavshi-soboju-vrjativav-selo-pid-hostomelem-871248.html> (дата звернення 15.02.2023). – Назва з екрана.

Матуляк, Геннадій Васильович [Електронний ресурс] // Велика українська енциклопедія : сайт. – 2022. – 25 берез. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: https://vue.gov.ua/Матуляк,_Геннадій_Васильович (дата звернення: 15.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Віталій Мовчан

...Обслуга зенітного ракетного комплексу, яку очолював лейтенант Мовчан, у день рашистського нападу перебувала на бойовому чергуванні, прикриваючи місцевих мирних жителів та війська, залучені в ООС. І саме їм з-поміж перших обслуг ЗРК довелося прийняти бій із противником, сили якого значно переважали. Коли до позиції наблизилася повітряна ціль, яку зенітники упізнали як ворожий літак і «захопили», близько 6.50 Віталій провів перший у житті бойовий пуск зенітної ракети. А невдовзі вимовив у радіоефір найбажанішу для його військового фаху переможну доповідь: «Ціль знищено!»

Як з'ясувалося трохи пізніше, обслуга Віталія «з першого пострілу» «демлітаризувала» російський двомісний багатоцільовий винищувач четвертого покоління Су-30... (вартість такого літака сягає 33 мільйонів доларів США).

Підлеглі свідчать: лейтенант Мовчан професійно, холоднокровно і самовіддано керував боєм, надихаючи обслугу особистим прикладом — ЗРК активно маневрував, міняючи позиції, згодом ще одним влучним пуском було знищено ворожий безпілотний літальний апарат. Зрозуміло, що авіація противника почала полювати на український ЗРК та його героїчний екіпаж, і близько 16.00 сталося непоправне — пара ворожих ударних вертольотів Мі-24 на критично малій висоті підібралася до тимчасової стартової позиції і «відпрацювала» по ній некерованими

Герої України

ракетами. Віталій загинув на бойовому посту, його підлеглі дістали важкі поранення.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність Військовій присязі Указом Президента України № 78/2022 від 28 лютого 2022 року лейтенанту Мовчану Віталію Анатолійовичу присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (по смертно).

Коваленко С. Ціною власного життя... Герой України Віталій Мовчан захистив українське небо [Електронний ресурс] / Сергій Коваленко // Інформаційне агентство АрміяInform : сайт. – 2022. – 17 черв. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://armyinform.com.ua/2022/06/17/czinoyu-vlasnogo-zhyttya-geroj-ukrayiny-vitalij-movchan-zahystyv-ukrayinske-nebo/> (дата звернення: 16.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Олександр Оксанченко

Ранок 24 лютого 2022 року.

Гучні вибухи сполохали життя мирних мешканців багатьох регіонів України.

Розпочалася

повномасштабна війна...

Одним із перших вирушає в політ льотчик 1-го класу

полковник Олександр

Оксанченко. Він максимально

зосереджений на виконанні

польотних завдань...

Переможець багатьох міжнародних авіаційних показів вправно піднімає у повітря винищувач Су-27...

Вечірнє звернення Президента 28 лютого 2022 року неабияк сколихнуло авіаційну спільноту: «Присвоїти звання

Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» Оксанченку Олександр Яковичу — полковнику (посмертно)». Загинув у повітряному бою, відволікаючи на себе ворожу авіацію. Такою ціною наші захисники виборюють для всіх нас свободу і незалежність...

Людина-легенда — саме так назвав льотчика Головнокомандувач Збройних Сил України генерал Валерій Залужний під час вручення ордена «Золота Зірка» дружині Світлані та старшій доньці Ганні.

...Понад усе полковник Олександр Оксанченко прагнув визволення рідної України від загарбників. Він одним із перших піднявся в небо у 2014-му, коли розпочиналось збройне вторгнення рф. Першим став на захист всіх нас під час повномасштабної російської агресії 24 лютого 2022 року.

Вічна шана та подяка за подвиг!

Борисова С. Герой України Олександр Оксанченко: Любив небо, ним жив, у небі навечно й залишився [Текст] / Світлана Борисова // *Голос України* : газета Верховної Ради України. — 2022. — № 249. — С. 6. : портр. ; Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/366677> (дата звернення: 16.02.2023). — Назва з екрана.

Герой України В'ячеслав Радіонов

...Це він, 25-річний молодий український ас був в парадному однострої в небі над Хрещатиком 24 серпня 2021. Це він у перші хвилини нападу російських звірів

24 лютого 2022 року на Україну, на Васильків, підняв свій

випилювач і атакував літаки ворога. Це він відвернув увагу повітряних російських бандитів, тим самим надав можливість побратимам врятувати авіаційний склад 40-ї бригади тактичної авіації, і загинув смертю Героя у Васильківському небі в нерівному бою. Це його тіло знайшли місцеві мешканці та передали нашому Капелану і разом ветеранами Васильківського гарнізону, за участю ДФТГ «Щит Василькова» тоді, в лютому 2022 року таємно поховали на Васильківській землі.

Сьогодні ми прощаємось з тобою, наш рідний, В'ячеслав Денисович. Васильківці пам'ятатимуть твій подвиг вічно.

28 лютого 2022 року старшому лейтенанту Денисовичу надано звання «Герой України» з шануванням орденом «Золота Зірка», посмертно.

Ізвоцікова А. Загинув, рятуючи підрозділ — історія Героя України В'ячеслава Радіонова [Електронний ресурс] / Анастасія Ізвоцікова // Суспільне Новини : сайт. — 2022. — 1 груд. — Текст. і граф. дані. — Режим доступу: <https://suspilne.media/329530-zagynuv-ratuuci-pidrozdil-istoria-geroa-ukraini-vaceslava-radionova-suspilne-ludi/> (дата звернення: 16.02.2023). — Назва з екрана.

Громада попрощалася з героєм України В'ячеславом Радіоновим [Електронний ресурс] // Васильківська міська територіальна громада : офіційний сайт. — 2022. — 24 листоп. — Текст. і граф. дані. — Режим доступу: <https://vasylkivrada.gov.ua/2022/11/24/gromada-poproshhalasya-z-geroyem-ukra%D1%97ni-vyacheslavom-radionovim/> (дата звернення: 16.02.2023). — Назва з екрана.

Герой України Михайло Несольоний

«...Зі слів побратимів, Міша загинув під Глуховом на Сумщині. Він їхав на “швидкій” [санітарний транспортер на базі МТЛБ, маркований знаками Червоного Хреста], ...[вивозив] поранених. Машину обстріляли. Вона спалахнула. Поранених вдалося врятувати, а Михайла — ні. Останнє, що він зробив в агонії, — поїхав палаючою машиною на ворожий танк, аби зупинити тих тварюк”...

33-річний Михайло Несольоний з села Сніжків, що на Харківщині, загинув у перший же день війни. Президент присвоїв йому звання Героя України ...

“Я не можу повірити, що мого чоловіка більше немає”, — каже 31-річна Людмила Несольона...

Дружина загиблого говорить крізь сльози. Каже, що її чоловік дуже любив Україну, але вона не думала, що йому доведеться віддати за неї життя.

Історія Героя Михайла Несольоного, який загинув у перший день війни під Глуховом [Електронний ресурс] // Глухів.Info : сайт. – 2022. – 22 берез. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://hlukhiv.info/istoriya-geroya-myhajla-nesolonogo-yakvi-zagynuv-u-pershyj-den-vijny-pid-gluhovom/> (дата звернення: 16.02.2023). – Назва з екрана.

Несольоний Михайло Михайлович [Електронний ресурс] // Меморіал Героям України : сайт. – 2022. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://ukraine-memorial.org/ua/biography/nesolony-mihaylo-mihaylovich/> (дата звернення: 16.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Дмитро Красильников

«Бригадний генерал, командир оперативно-тактичного угруповання «Північ» Дмитро Красильников, під командуванням якого захисники Луганщини декілька дів мужньо відбивали ворожі атаки і не допустили наступу російських окупаційних військ на Харків з боку Луганської області.

...У травні 2014 року його викликали в Міноборони і наказали сформувати та очолити 34-й батальйон територіальної оборони Кіровоградської області, який у жовтні переформований в окремий мотопіхотний батальйон 57 омпбр. Згодом на базі 34-го батальйону були створені інші підрозділи... У жовтні вони всі об'єдналися в 57-му окрему мотопіхотну бригаду. У 2015 році її очолив Дмитро Красильников. Підрозділ брав участь у Дебальцевській операції.

З початком російського вторгнення в Україну з 24 лютого 2022 року командир оперативно-тактичного угруповання «Північ» Дмитро Красильников дві доби відбивався від безперервного штурму, врятував людей і техніку. І не пустив ворога на Харків з Луганської області.

За особисту мужність і героїзм, виявлені при захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, за вірність військовій присязі, 28 лютого 2022 року Дмитру Красильникову присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка».

Командувач ОТУ «Північ» Дмитро Красильников – Герой України [Електронний ресурс] // Луганська обласна державна адміністрація. Обласна військово-цивільна адміністрація : офіційний сайт. – 2022. – 1 берез. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу:

http://loga.gov.ua/oda/press/news/komanduvach_otu_pivnich_dmitro_krasilnikov_geroy_ukrayini (дата звернення 14.02.2023). – Назва з екрана.

Красильников Д. Генерал Красильников: «Якщо потрібна зброя надійде, ми однозначно будемо спроможні відновити нашу територіальну цілісність у швидкі терміни» [Електронний ресурс] / Д. Красильников, спілкув. Р. Малко // Український тиждень : сайт. – 2022. – 25 трав. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://tyzhden.ua/heneral-krasylnykov-iakshcho-potribna-zbroia-nadijde-my-odnoznachno-budemo-spromozhni-vidnovyty-nashu-terytorialnu-tsilisnist-u-shvydki-terminy/> (дата звернення 14.02.2023). – Назва з екрана.

Бригадний генерал Дмитро Красильников: про вторгнення рф, тактику противника і характер бойових дій [Електронний ресурс] // Інформаційне агентство АрміяInform : сайт. – 2022. – 4 черв. – Текст., граф. і відео дані. – Режим доступу: <https://armyinform.com.ua/2022/06/04/brygadnyi-general-dmytro-krasylnykov-rozpoviv-pro-shyrokomasshtabne-vtorgnennya-rf-taktyku-protyvnyka-i-harakter-bojovyh-dii/> (дата звернення 14.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Андрій Герус

З 24 лютого Андрій Герус боронить небо над Київщиною. В перші дні повномасштабної війни збив над Кропивницьким російський Іл-76 та не допустив висадження ворожого десанту... Саме за цей вчинок пілота одним

з перших після початку вторгнення було нагороджено званням «Герой України».

...Пілот винищувача, старший лейтенант Андрій Герус, який збив над Кропивницьким літак з російським десантом, став Почесним громадянином міста Кременчук Полтавської області...

Андрій Герус є уродженцем Кременчуцької громади. Захищає українське небо від ворога від початку повномасштабного вторгнення військ РФ в Україну. 26 лютого 2022 року пілот не допустив висадку російського десанту в кількості майже 150 людей на території Кіровоградської області, знищивши російський військово-транспортний літак ІЛ-76... Відзнаку Андрію Герусу вручили у День міста Кременчук 29 вересня під час сесійного засідання міської ради... Журнал Forbes у рамках проекту "30 до 30" відзначив українського пілота винищувача МіГ-29 Андрія Геруса...

Сарафанова Н. Пілот, який збив над Кропивницьким літак з російським десантом, став Почесним громадянином Кременчука [Електронний ресурс] / Наталія Сарафанова // Суспільне. Новини : сайт. – 2022. – 30 верес. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://susplne.media/287178-pilot-akij-zbiv-litak-z-rosijskimi-soldatami-stav-pocesnim-gromadaninom-kremencuka/> (дата звернення 14.02.2023). – Назва з екрана.

Інформація про: Андрій Герус : 26 років, пілот винищувача МіГ-29, Герой України [Електронний ресурс] // Forbes Ukraine : сайт. – 2022. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://forbes.ua/profile/andriy-gerus-682> (дата звернення 14.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Андрій Круглов

Підполковник Андрій Круглов командує окремим зенітним ракетним дивізіоном зенітних ракетних комплексів «Бук-М1», який здатен вражати цілі на висотах від 15 метрів до понад двох десятків кілометрів та на відстані більше 30 кілометрів...

«Перші три рази я власноруч натискав кнопку «пуск» на «Бук-М1». 23 лютого ми отримали попередження про очікувану активність росіян із білоруського напрямку в ніч на 24 лютого. Відтак уже о третій ночі я прийняв рішення вивести батарею на стартові позиції, ми перейшли у готовність номер один... — розповідає підполковник Андрій Круглов. — ...Ми посилили кругову оборону, аби захистити дивізіон від розвідувально-диверсійних груп росіян. Ворог застосував потужні засоби постановки радіоелектронних перешкод. Також отримали інформацію, що колони ворожої військової техніки рухаються в нашому напрямку, і невдовзі ми ризикуємо опинитися в оточенні... Невдовзі ми вже на власні очі бачили окупантів. Вести протиповітряний бій на цій позиції було неможливо. Необхідно було відходити в безпечний район, ближче до Києва. Я сформував дві колони техніки: автомобільну та гусеничну. Проклав для них два маршрути руху з урахуванням їхньої прохідності...

Вже зранку 25 лютого здійснили перший бойовий пуск. Це був гвинтокрил росіян. Летів дуже низько. Я його знищив зі своєї машини. Відразу після цього — швидка зміна позиції, аби не бути виявленим окупантами.

...Вийшли на околиці Києва в районі Білогородки. Тут я зробив два результативні бойові пуски й знищив дві цілі — літак і гвинтокрил росіян. Це були перші три пуски, які я виконав особисто, власноруч натискав кнопку. Мав продемонструвати приклад офіцерам дивізіону. Далі пуски ракет виконували вже всі, хто мав робити це за своїми обов'язками. Зенітний ракетний комплекс «Бук-М1» — зброя колективна. Тож усі цілі, вважаю, знищував наш підрозділ.

Наступний район виконання бойових завдань дивізіону — поблизу Гостомеля і Ворзеля. Тут ми чекали на російські транспортні літаки з десантом. Загарбники не змогли створити умов для повітряно-десантної операції через опір наших сухопутних підрозділів. Стало зрозуміло, що десант не прилетить, тож ми повернулися в район Білогородки, де роботи для нас було достатньо. Тут ми знову знищили повітряну ціль. Але й самі були виявлені засобами розвідки рашистів, їхня артилерія дуже швидко почала «працювати» по нас, тож змінювали позицію вже під вогнем. Загалом під час протиповітряних боїв ми постійно переміщувались, рухались, змінили десятки позицій навколо столиці. І постійно збивали літаки та гвинтокрили росіян. Після тридцяти знищених цілей підрахунок та облік став звичайною рутинною. На цей час мій підрозділ виконав 45 бойових пусків та знищив 41 повітряну ціль. Вони вже не будуть нести смерть і страждання українцям...»

...Коли Президент Зеленський вручав нагороду Андрію Круглову, подякував за збиті російські літаки, які вже не літатимуть в українському небі.

Назаркевич В. Герой України Андрій Круглов: «Для мене герой – моя дружина» [Електронний ресурс] : його підрозділ знищив понад 40 російських літаків та гвинтокрилів / Владислав Назаркевич // Волинь : сайт. – 2022. – 17 лип. –

Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://www.volyn.com.ua/news/220674-heroi-ukrainy-andrii-kruhlov-dlia-mene-heroi-moia-druzhyna> (дата звернення 14.02.2023). – Назва з екрана.

Назаркевич В. «Ми знищили понад сорок ворожих літаків та гвинтокрилів» — Герой України Андрій Круглов [Електронний ресурс] / Владислав Назаркевич // Інформаційне агентство АрміяInform : сайт. – 2022. – 8 лип. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://armyinform.com.ua/2022/07/08/my-znyshhyly-ponad-sorok-vorozhyh-litakiv-ta-gvyntokryliv-geroi-ukrainy-andrii-kruglov/> (дата звернення 14.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Олександр Мостовий

Має кваліфікацію «льотчик 1 класу»... З 2020 року — командир 831-ї бригади тактичної авіації. У ніч з 23 на 24 лютого вивів літаки та 100% техніки бригади з-під удару та перебазував на інші оперативні аеродроми. Під Васильковом полковник Мостовий збив російський військово-транспортний літак Іл-76 та два гелікоптери Мі-24. Чим не допустив висадку ворожого десанту з озброєнням.

Указом президента України № 78/2022 від 28 лютого 2022 року за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі Полковнику Мостовому Олександрову Володимировичу присвоєно звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка»

«Народжені вільними ніколи не стануть рабами», – цей вислів полковник Олександр Мостовий сповідує

впродовж усього життя... У курсантські роки, коли на іронічні закиди однолітків щодо престижу військової служби завжди відповідав упевнено й виважено: «Бути там, де важче — не для слабаків». У найскладніші для бойової авіації часи, коли через дефіцит пального по крихтах збирав льотні години, шліфуючи свою майстерність, ставив на крило молодих пілотів-соколят...

Зовні спокійний та усміхнений за будь-яких життєвих обставин, він завжди був напоготові, наче бойова пружина. Тому за всіма лаштунками мирного життя готував себе до тієї вирішальної хвилини, коли Батьківщина покличе на захист. І коли ця мить настала, Олександр одним з перших підійняв літак у повітря, щоб захистити свій народ, свою країну, свою сім'ю.

Герої українського спротиву. Мостовий Олександр Володимирович [Електронний ресурс] : миргородський льотчик збив російський військово-транспортний літак Іл-76 та два гелікоптери Мі-24 під Васильковом // Останній бастион : сайт. – 2022. – 17 берез. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: https://bastion.tv/geroyi-ukrayinskogo-sprotivu-mostovij-oleksandr-volodimirovich_n46041 (дата звернення 16.02.2023). – Назва з екрана.

Іщенко О. Мостовий Олександр Володимирович [Електронний ресурс] / О. С. Іщенко // Енциклопедія Сучасної України : сайт / редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-77701> (дата звернення 16.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Юрій Содоль

Звання Герой України отримав командувач морської піхоти генерал-лейтенант Юрій Содоль. Він у боях за Волноваху вивів людей з-під удару ворога та організував успішний контрнаступ...

Народився Юрій Содоль у Чугуєві на Харківщині у родині військового. У 1988 році він вступив до Сумського вищого артилерійського командного училища. Бо батько — артилерист, дід — артилерист, тесть — артилерист. Після вишу — служба на Дніпропетровщині в артилерійському полку.

...З 2007 по 2015-й — командир 25-ї окремої повітрянодесантної бригади. На цій посаді брав участь в антитерористичній операції. У січні 2015 року Юрія Содоля призначили першим заступником командувача Десантно-штурмових військ. А 23 серпня 2015-го йому присвоїли звання «генерал-майор». Про бойові дії на Донбасі, участь у них десантника Содоля та вдалі військові операції говорить те, що його бригада стояла у 17 містах Східної України разом з іншими підрозділами, вибивши незаконні збройні формування. Тож за плечима українського героя не один бій з московитом.

Юрій Содоль за час служби має чимало відомчих та державних нагород. Серед них — орден «За мужність» III ступеня та орден Богдана Хмельницького III ступеня.

...Для наших морпіхів генерал-лейтенант Юрій Содоль є тим, за ким вони без жодних вагань підуть у найлютіший бій, бо знають, що зі своїм командиром вони боротимуться пліч-о-пліч.

Задверняк Н. З Героєм України генерал-лейтенантом Юрієм Содолем наші морпіхи готові прийняти найлютіший бій [Електронний ресурс] / Наталія Задверняк // Інформаційне агентство АрміяInform : сайт. – 2022. – 2 бер. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://armyinform.com.ua/2022/03/02/z-geroyem-ukrayiny-general-leitenantom-yuriyem-sodolem-nashi-morpihy-gotovi-priynyaty-najlyutishyj-bij/> (дата звернення 16.02.2023). – Назва з екрана.

Командувач Морської піхоти Юрій Содоль: ступінь подвигу підлеглого визначає його командир [Електронний ресурс] : проект «Нові генерали Українського війська» // Міністерство оборони України : офіційний вебсайт. – 2018. – 6 груд. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/ministry/zmi-pro-nas/2018/12/06/komanduvach-morskoj-pihoti-yurij-sodol-stupin-podvigu-pidleglogo-viznachae-jogo-komandir/> (дата звернення 16.02.2023). – Назва з екрана.

Макалюк Б. Не кабінетний працівник, а справжній командир! Історія генерал-лейтенанта Юрія Содоля [Електронний ресурс] / Богдана Макалюк // Вікна : сайт. – 2022. – 03 берез. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://vikna.tv/istorii/rozpovidi/ne-kabinetnyi-praczivnyk-a-spravzhnij-komandyr-istoriya-general-lejtenanta-yuriya-sodolya/> (дата звернення 16.02.2023). – Назва з екрана.

Герой України Олександр Лук'янович
25 лютого на Київщині Олександр
разом із екіпажем [танку] знищив
до тридцяти одиниць ворожої
техніки! Бій тривав більше ніж дві
години. Ворожі сили переважали, та
до такого опору, схоже, вони
готовими не були. Коли ворог вже
відступав під натиском наших

військ, налетіла ворожа авіація. Від прямого влучання в танк Олександр загинув...

— Сашко змалечку був активним... Немов поспішав жити... Він завжди говорив про мир в Україні. Шкода, що його так і не дочекався... — додає наостанок брат загиблого Героя... — Та, завдяки Олександру й іншим українським Героям, Київ стоїть і стоятиме завжди!

Поховали бійця у Володимир-Волинському. Після болючої втрати дружина та діти Героя поїхали жити у Польщу, там їм буде безпечніше. З собою Анна взяла фотографії та нагороди чоловіка, аби завжди їхні діти пам'ятали, який у них був сміливий тато...

За визначну особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету й територіальної цілісності України, вірність Військовій присязі Указом Президента України від 2 березня 2022 року № 94/2022 солдату Олександру Володимировичу Лук'яновичу присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (посмертно).

Олехнович А. Олександр Лук'янович під Києвом знищив до тридцяти одиниць ворожої техніки [Електронний ресурс] / Анастасія Олехнович // Інформаційне агентство АрміяInform : сайт. – 2022. – 20 берез. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://armyinform.com.ua/2022/03/20/oleksandr-lukyanovych-pid-kyevom-znyshhyv-do-trydcyaty-odvnycz-vorozhoi-tehniky/> (дата звернення 16.02.2023). – Назва з екрана.

Герої не вмирають

Христина Полянська

Жінко, чого Ви плачете?..
Ваш син – герой...
Ви що – не бачите....
Ще цей хлопчина. І он той...
Героєм був мені завжди...
з тих пір, коли почав іти...
з тих пір, коли сказав він "мама"...
я так раділа... так ридала...
Від щастя сльози проливала...
так, ніби знала... ніби відчувала...
я так його тримала... так оберігала...
та все ж пішов... за іншу битись маму...
мені ж залишив вічну рану...
А я дзвонила, кажу: "Сину,
іди додому, бо там гинуть..."
А він: "Неправда... тут все мирно..."
Мені від того було дивно...
І я його чекала... так чекала...
він вернеться... я вірила... я знала...
І він приїхав не колись... а нині...
виходжу я... дивлюсь...
моє дитя у домовині...
"Як справи, синку? Ну кажи, як справи?..
Чого мовчиш... Не хочеш подивитися на маму?
Відкрий же очі... встань... ти хочеш так лежати?
Втомився, певно... вирішив поспати...
Боже... я тебе укрию... ти ж такий холодний...
живіт запав... напевно, ще й голодний...
ходи, я вже на стіл накрила...
Ходи, тебе чекає вся родина"...
А люди кажуть, що здуріла...
що мертву так трясу дитину...
Та що ті люди... що вони там знають...
Мій син – герой...
Герої не вмирають...